

СТАНОВИЩЕ

от

**проф. д-р Борислава Александрова Танева,
НМА „Проф. Панчо Владигеров“
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство,
относно дейността на
гл. ас. д-р Илия Димитров Граматиков
за участието му в конкурс за заемане
на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление
8.3. Музикално и танцово изкуство, обявен в ДВ бр. 75/24.09.2019 г.**

Кандидатурата на гл. ас. д-р Илия Граматиков е единствена по така обявения конкурс от Националната музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“, София за **доцент** по „История на музиката“ към катедра „История на музиката и етномузикология“ към ТКДФ. Кандидатът по конкурса отговаря напълно на минималните национални изисквания за област 8. (Изкуства, Професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство), определени от ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Активността на гл. ас. д-р Илия Граматиков обхваща изключително широк спектър от дейности, насочени предимно към културно-социални проекти, ангажиращи нови и „млади“ публики, с потенциал да бъдат приобщени към все по-намаляващата (бих казала в световен мащаб) среда, интересуваща се от процесите на историко-естетическите норми, в които се развива музикалното изкуство. В приложения от кандидата списък с публикации (студии, статии и рецензии) присъстват достатъчен брой разнообразни заглавия, доказващи изключително пестрата палитра от интереси на Граматиков. От Шьонберг до Бьорк, от Виенската опера до Хора на софийските момчета, от пасиона до музикалния модернизъм.

Илия Граматиков завършва НМУ „Любомир Пипков“ със специалност „Пиано“. Дипломира се в НМА „Проф. Панчо Владигеров“ със специалност „Хорово дирижиране“ и специалност „Музикознание“ с профил „Музикална естетика“. През декември 2011 г. е зачислен като редовен докторант към катедра „История на музика и етномузикология“. В качеството си на такъв специализира в Университета за музика и изпълнителско изкуство във Виена през 2013 г. Там е одобрен за участие в престижната международна програма за докторанти и специализанти от различните науки и изкуства *Roche Continents – Youth! Art! Science!*, осъществявана в рамките на Залцбургския международен музикален фестивал.

Бих искала да вметна, че кандидатът балансира разнообразните си изяви в и извън НМА. Ето някои важни моменти от дейността на Илия Граматиков извън НМА:

- Може би водеща изява е ролята му на *артистичен директор* на Международния фестивал за съвременна клавирна музика *ppIANISSIMO*, където през 2011 година става част от екипа, а от 2016 г. главен двигател и вдъхновител на уникалния (в световен мащаб) форум за съвременно клавирно изкуство.

- *репортер, музикален редактор и автор* на предавания към редакция „Класическа музика“ на програма „Хр. Ботев“ на БНР между 2003 и 2005 г., също така работата му за предаването „*Денят започва с култура*“ (канал 1 на БНТ), където има над 200 репортажа и телевизионни участия;

- *диригент* на Дамския хор „Морфова – Прокопова“, с който участва в концертния живот на страната и на редица международни фестивали и конкурси;

- *лектор и ментор* в интердисциплинарния проект *Мултиполис: образите на града*, организиран от Сдружение *The Fridge* (2016 г.);

- *гост-лектор* в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, където води едносеместриален лекционен курс „*Музиката на XX и XXI век*“ към магистърската програма „Изкуства и съвременност“ (от 2017 г.);

- провеждането на интензивен курс „*Корените на музикалния модернизъм*“, предназначен за преподавателите в средните общообразователни училища, училищата по изкуства и музикалните училища и повишаващ тяхната квалификация;

- *модератор и лектор* в образователната платформа „*Музикалната модерност*“, организирана от Гьоте-институт в София. (2019 г.);

- *водец* на дискуссионния форум „*За музиката*“, организиран от Културния център на СУ „Св. Климент Охридски“. (от април 2019 г.).

Дейността му в НМА също е активна и забележима с актуалността и адекватността на темите, които той разработва. Основната му дейност се развива след 2015 г., когато Илия Граматиков е назначен като щатен асистент към катедра „История на музика и етномузикология“ на НМА „Проф. Панчо Владигеров“.

- организатор е на интердисциплинарния ежемесечен салонен формат „*Салон за музика и рефлексии*“;

- реализирал е два авторски образователни проекта към НМА „Проф. Панчо Владигеров“ – *АлтерМюзик* – ежемесечен концертно-лекционен формат и *Алтернативна академия* – дискуссионни прожекции;

- от 2014 до 2016 г. Илия Граматиков е член на екипа, организиращ ежегодния академичен форум „*Докторантски четения*“, както и научен редактор на текстове, включени в едноименния ежегоден сборник с представените на форума доклади (издание на НМА);

- реализира множество *публикации* и *участия* в редица научни, образователни и творчески форуми;
- провежда и открити лекции, предназначени за по-широката аудитория, които традиционно предизвикват интереса ѝ;
- участва в тригодишния изследователски проект *Съвременна музикална композиция, теория и философия* в екип от учени от Института за изследване на изкуствата към БАН и от НМА „Проф. Панчо Владигеров“.

Резултат от работата по проекта е обширното монографично изследване **„Инструменталните концерти на Георги Арнаудов: сюрреалистични препрочити на музикалната история“**. Именно тази разработка Граматиков предлага като хабилитационен труд за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Забелязваме, че в цялостната си активна, многостранна и многопосочна дейност гл. ас. д-р Илия Граматиков показва една константна заинтригуваност и силен, неподправен интерес към заобикалящата ни действителност. Напълно съзнателно той насочва огромна част от творческата и интелектуалната си енергия именно към съвременното. Граматиков не разглежда настоящето като даденост, а като истински учен търси корените му в миналото и чертае евентуални варианти за развитие в бъдещето, което неминуемо идва. В този смисъл изборът на „обект“-а за разработване в труда на Граматиков, представен по настоящата процедура, е напълно логичен и разбираем. Със своята специфика, естетика и многоплановост творчеството на българския композитор Георги Арнаудов е напълно адекватен и достоен обект за изследване от страна на учен с интересите на Граматиков.

Самата разработка обхваща 450 стандартни страници. Представена е чрез доволно нетрадиционна терминология, с откровени препратки към заглавията на анализирания произведения. Уводът, наречен INTRODUZIONE, е съставен от две точки, като в първата се очертават подходът и предметът на изследването, а именно „Концертите на Арнаудов като обекти на изследване“, а във втората – „Музикологичният подход. Особености на изследването“ – е изведена методологията, по която то е осъществено.

Следва основната част на разработката под формата на три обширни епизода (EPISODIO) и съответно три ритурнела (RITORNELLO), по един от тях посветени съответно на един от инструменталните концерти на Георги Арнаудов. В тях гл. ас. д-р Граматиков излага основната част от разработката си.

В апендикса са приложени списъци с използваните (цитираните) партитури (22 от Г. Арнаудов и 2 от Й. С. Бах,); други нотни издания (31); манускрипти (2); сборници, ползвани в изследването (16); енциклопедии (10); монографии (54, от които 7 на български език); студии и статии (101, от които 11 на български език); анотации (4); програми (7); рецензии (7), интервюта (8); множество електронни източници, звукозаписни издания, както и приложения.

Признавам, че ми беше изключително интересно да прочета изследването на колегата Граматиков. То разглежда едно композиторско творчество, което аз много добре познавам, но от гледната точка на изпълнител. Нещо повече – освен че съм изпълнявала доста от творбите на Арнаудов, мога да кажа, че познавам добре самия композитор и съм работила с него неведнъж. Отново в качеството ми на интерпретатор съм била свидетел на изключителната продуктивност на твореца и неговата диалогичност с изпълнителите. Бликащата му инвенция е винаги блестящо защитена философски и концептуално. Безкрайното любопитство, с което Арнаудов се отнася не само към света на настоящето, но и към миналото и бъдещето, правят личността му на творец, прекрачваща границите на обикновеното, очакваното, тривиалното. Погледнато обаче през погледа на един чисто аналитичен музиколожки ракурс, то се оцветява и осветява от съвсем друг ъгъл, през който един изпълнител няма как да погледне. От гледната точка на интерпретатор потвърждавам направените по изключително задълбочен и съвместен начин изводи. Подходът и навлизането в естетиката и проблематиката в творчеството на Арнаудов са напълно коректни. Гл. ас д-р Илия Граматиков извежда схващането на самия композитор, сам описващ „своя композиционен акт като аналогичен на калиграфията“ за една от изходните точки за навлизане в проблематиката. Също напълно споделям тезата, че основен принцип на структуриране на музикалната мисъл на Арнаудов е *„играта на кварта, квинти и октави“* и *„тенденциозното бягане от терците“*, което до голяма степен води до чуваемия резултат при творчеството на Арнаудов да е толкова силно разпознаваемо още след първите секунди, в които прозвучава. Разглеждайки точно инструменталните концерти на Георги Арнаудов, изследователят Граматиков прави обстоен исторически ракурс с *„реконструкция на разбирането на понятието „concerto“* и на този фон прави възможно открояването на специфичните характеристики на *„Арнаудовото тълкуване на жанра“* като доказва че то е *„едно самобитно решение, което в своята чудатост се откроява като ярко новаторско в контекста на съвременността“* и че *„именно препрочитите на историята са това, което обуславя новаторските аспекти в композиционния език и концепцията за концертния жанр при Арнаудов.“* Споделям извода, че *„подобно на феникс, възкръснал от пепелта на отминалите епохи, творбата на Арнаудов е огледало, в което музикалната*

история поглежда сама себе си, оглежда своето огледално повторение“.

Така представен хабилитационния труд на гл. ас. д-р Илия Граматиков има своите ярки и неоспорими приноси. Най-основен сред тях е , че това е първата по рода си многоаспектна разработка, извеждаща композиционните решения на българския композитор Георги Арнаудов в концертния жанр, като акцентът е върху зрелите му концертни опуси, а приложената изследователска стратегия и музикологичен подход са съответни и релевантни на творческите търсения на композитора и на конкретните художествени особености на произведенията.

Според действащите показатели за покриване на минималните национални наукометрични изисквания за заемане на академични длъжности и придобиване на образователни и научни степени в област 8. (Изкуства) гл. ас. д-р Илия Граматиков събира в отделните групи от показатели наукометрични данни следните точки:

По Група от показатели А:

Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

Висше училище: Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“, ТКДФ, Професионално направление: 8.3. Музикално и танцово изкуство Диплома No/дата: 80/14.12.2015 г. Тема на дисертационния труд: *„Пасионът през втората половина на XX век: композиторски решения на литургичния жанр.“*

Събрани са общо 50 от необходимите 50 точки, като не мога да не отбележа, че изследването е издадено като монография през 2019 от издателството на НМА и с финансовата подкрепа на Полския институт в София.

По Група от показатели В:

По показател 3: *Хабилитационен труд – публикувана монография, Реализиран авторски продукт в областта на изкуствата или Водеща (самостоятелна) творческа изява в областта на изкуствата* кандидатът представя монографията „Инструменталите концерти на Георги Арнаудов: сюрреалистични препрочити на музикалната история, с което събира **общо 100 т. от изискваните 100 т.**

По група от показатели Г:

По показатели 7, 9, 11 гл. ас. д-р Илия Граматиков предоставя доказателствен материал с коректно цитирани източници за дейност, събираща **180 от необходимите 120 точки.**

По група от показатели Д:

Чрез показател 17 кандидатът набира **общо 65 от необходимите 40 точки.**
Отново имаме надлежно приложени доказателства.

По група от показатели Е:

със събраните точки от индикатори 22, 23 и 25 е видно, че кандидатът надхвърля значително минималните изисквания на закона със събрани много повече от необходимите точки.

От изискваните 50 точки гл. ас. д-р Илия Граматиков **събира общо 285 точки.**

Обобщено за групите индикатори А - Е са набрани точки както следва:

Група А	Минимален брой точки – 50	Набрани 50 точки
Група В	Минимален брой точки – 100	Набрани 100 точки
Група Г	Минимален брой точки – 120	Набрани 180 точки
Група Д	Минимален брой точки – 40	Набрани 65 точки
Група Е	Минимален брой точки – 50	Набрани 285 точки

Анализирайки тези многообразни аспекти в дейностите на гл. ас. д-р Илия Граматиков, в заключение бих искала да изтъкна, че кандидатурата му за заемане на академичната длъжност „доцент“ е напълно удачна и навременна. Колега и преподавател, доказал през годините своите комплексни качества на педагог и администратор, което го прави необходим и ценен кадър на НМА „Проф. Панчо Владигеров“.

Въз основа на всичко казано по-горе и във връзка с изискванията на ЗРАСРБ аз давам своята висока положителна оценка за представения труд от кандидата по конкурса. Потвърждавам, че той изпълнява минималните национални изисквания към научната, преподавателската и/или художественотворческата дейност на кандидатите за придобиване на научна степен и за заемане на академичната длъжност „доцент“. Давам убедено своя **положителен глас** за кандидатурата на гл. ас. д-р Илия Димитров Граматиков за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

София, 02.02.2020

проф. д-р Борислава Танева